

СЕНАТОРИ ЗА ЗНИЖЕННЯ ДОПОМОГИ

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для видатків постановив 17 голосами проти 7 порадити сенатові признати урядові на допомогові роботи лише 725 мільйонів доларів, а не 875 мільйонів, як цього домагається президент Рузвельт.

Рішення комітету заподіє гарячу дебату в повній палаті сенату. Як звісно, палата послів уже ухвалила згадану нижчу суму, не зважаючи на рекомендації президента.

Проти іммігрантів.

Комітет додав до проведеного йому проекту постанови, на основі котрих не мають права діставати допомогові роботи всі ті іммігранти, що дісталися до Америки безправно, та ті, що до 21. червня 1938. року не заявили бажання стати громадянами Злучених Держав (не „вибрали перших громадянських паперів“).

СПОДІВАЄТЬСЯ ШЕ 9 ЛІТ ДОПОМОГИ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для видатків заявив ньюйоркський посадик Ля Гвардія, що край, на його думку, ще буде потребувати допомоги 9 наступних років.

БОРІТЬБА ЗА ФОРТИФІКАЦІЮ ГВАМУ.

ВАШИНГТОН. — В обох палатах конгресу заподіє гаряча боротьба за питання фортифікування острова Гваму на Тихому океані. Комітет палати послів для морських справ уже порадив палаті ухвалити на цю ціль 65 мільйонів доларів, але цьому проєктові противляться багаті сенаторів і конгресменів. Боротьба буде безпартійна, бо по обох боках будуть виступати люди з обох партій.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЕКОНОМІЧНОЮ ВІЙНОЮ.

ТОПІКА (Канзас). — Бувший губернатор цього штату, Алф М. Ландон, що був кандидатом Республіканської Партії на уряд президента Злучених Держав, заявив тут перед стейтовою газетарською організацією, що тоталітарні держави ведуть уже проти держав з репрезентативною формою правління економічну війну за опанування світових ринків.

ЗАТОНУВ ВЕЛИКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

ГАМИЛТОН (Бермуда). — По дорозі з Нью Йорку до Бермуди впав у море „Кавалір“, великий пасажирський літак підприємства „Імпріал Ервейз“. Причиною випадку були видно покриття моторів літака грубою верствою льду.

На пошукування розбитих пасажирів поспішили негайно човни прибережної сторожі й літаки американської фльоти. Нафтовий корабель підприємства „Стандард Ойл Ко.“, „Ессо Бейтавн“, по дорозі з Бейтавну в Тексас до Бостону поїхав на розбитків, що вдержалися на поверхні океану, не зважаючи на високі хвилі, завдяки тому, що вони зчепили докупі свої рятункові пояси в одну цілість. Моряки нафтового корабля з нарахенням власного життя добули з води 10 пасажирів розбитого літака, а корабель повів їх до Нью Йорку. Всі вони терплять від довгого перебування в холодній воді, а головний пілот літака небезпечно хорий.

Човни прибережної сторожі шукали трьох останніх пасажирів, але не знайшли нікого з них і з настанням темноти покинули шукання. Вирятувані кажуть, що вони бачили, як два з пропавших, виснажені довгим утримуванням себе на поверхні, пустили руки й потонули.

БІЙКА НА ЮНІЙНИХ ЗБОРАХ.

ДІТРОЙТ. — На зборах Плімутського відділу юній автомобільних робітників, на котрих було коло півтора тисячі осіб, прийшло до поважної бійки між прихильниками юнійного президента Мартіна та його протівниками. Поліція успокоїла збори.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ВИТАЄ СВІТОВУ ВИСТАВУ В НЬЮ ЙОРКУ.

НЬЮ ЙОРК. — Д-р Пилип Егер, президент Швайцарії, переслав у неділю радіом в імені швайцарського народу поздоровлення для народу Злучених Держав з приводу наближаючої Світової Вистави в Нью Йорку.

СЛІДЯТЬ ЗА ВИБУХОМ НА ЗОРІ.

ПАСАДЕНА (Каліфорнія). — Астрономи місцевої астрономічної обсерваторії кажуть, що велика зоря, яка недавно пропала із зоряної констеляції Біка, перемінилася на мряковину в констеляції Рака, а причиною цієї переміни була якась катастрофа на зорі.

Ця катастрофа певно скоїлася кількаторо літ тому, а люди на землі побачили переміну так пізно тому, що світло забирає кількаторо літ перебути до рогу з місця катастрофи до землі.

ВІВЕЗЛИ ВОГНЕТРИВАЛУ КАСУ.

До одного великого лондонського товарного дому закралася недавно злодія, і щоб не гайнувати марне часу на розпорування каси, винесли її на вулицю, завантажили на грузовик та вивезли невідомо куди. Щоб каса підчас транспорту не спричинювала зайвого галасу, злодія поклали її на ступнях всі хідники і крім того поклали її теж під її грубі бльоти мила. До якого ступня бандити були певні себе та „своєрідно“ зарозумілі, найкраще свідчить те, що вони заїдали собі підчас роботи консерви, пили вино та слухали радіопередачі.

Щоб забезпечити себе перед приходом несподіваних і зайвих свідків, вломники поклали при всіх входах до дому порожні пляшки від молока. Коли хтонебудь намагався би ввійти, трунув би пляшки й нароби би таким чином сильного галасу.

Не вважаючи на енергійні заходи поліції, так не вдалося винуватків віднайти.

ТЕЖ ПРИЧИНА РОЗВОДУ.

Один збіжний купець у Ліллі (Франція), зголосив до суду розводу скаргу, мотивуючи її тим, що його жінка перемалювала собі проти його волі чорне волосся на вогнисто-руде.

Суд відкинув скаргу, однак поставив умову, щоб жінка купця перестала малювати волосся на рудо та привернула йому природний колір.

ДОСЛІДИ НАД ЦИГАНАМИ.

На основі поліційних розпорядків в Австрії циганів піддають расово-біологічним дослідкам. Окремі права матимуть мішаниці. Вони не матимуть теж права носити зброю. Циганським атакам обмежать мандрівки по Німеччині, а чужим циганам забороняють відітти до Німеччини.

ВЕЛИКА АФЕРА У ЛЬВОВІ.

В суботу, 24. м. м., рано поліція опечатала банкову контору Б. Темпля в Пасажі Гавсманна і перевела основну ревізію в помешканні власника Маврикія Берля та Оскара Темпля чи так Старкера та їх книговода Малера. По ревізії поліція всіх чотирьох арештувала. Виявилось, що контора виміни Темпля доведла своїх клієнтів до втрати майже 300 тисяч злотих. Згадана контора виміни заставляла вартісні папери своїх клієнтів в інших банках, а гроші присвоювала собі. Крім того продавала акції, хоч їх дійсно не мала. При кінці жовтня м. р. контора виміни предлала міністерству скаргу сирий біланс, подаючи, що пасивні рівноважаться з активами. Місяць пізніше оголосили уже банкрутство, виказуючи 40 тисяч в активах і 300 тисяч у пасивах. Тоді з Варшави делегат міністерства скаргу перевів контролю. Ствердивши зловживання, по відомості прокуратури, з доручення якої поліція опечатала контору, арештувала власників та їх книговода.

ЯК ІЗ КОПАЛЕНЬ ПЕРЕПАЧКУЮТЬ ЗОЛОТО.

Мурини, що працюють по африканських копальнях золота, вживають від непамятних часів найрізноманітніших способів, щоб лиш перепачкувати кілька грамів золота. Одно з найбільших полуднево-африканських підприємств переконалося недавно, що воно тратьє річно більше як 50,000,000 злотих на таких малих крадіжках. У копальні того підприємства працювали 400,000 робітників, з того 300,000 муринів. Кілька тисяч робітників покидали працю по п'ятилітньому контракті і жили собі преспокоїно із ренти. Спеціальні розвідники фірми вели на ріжні лади слідство і вкінці попали на способи, що їх уживали робітники, зокрема мурини, щоб перепачкувати золото поза копальню.

Виявилось, що деякі гірники викидали маленькі частинки золота при допомозі мініатюрних катапулт поза огорожу копальні, причому якісь їх спільники вибирували завжди такі частинки. Інші робітники послуговувалися собаками і голубами. Ця система так сильно поширилася між робітниками, що управа копальні рішила винищити всі ті звірята на експлуатаційному терені. Очевидно мурини вживали теж не раз і не два старого способу, а саме проковтували частинки металю, як проковтують малі діаманти.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ЛІКАРЯ.

В п'ятницю, 23. м. м., ввечером львівський лікар гінеколог, 37-літній д-р Гарбич, вертався таксівою від пацієнтки до Грибович Малих, щоб виплатити там робітнику гроші за роботу при будові „дому людювого“ Т. III. Л. Перейжджаючи вулицю Леонію, шофер швидко скрутив на вул. Ягайлонську. Саме тоді минав перехрестя згаданих обох вулиць молодий хлопчина з двома кількаторовими тичками до родювген. Одна з тичок дісталася кризь отверте вікно до таксіви і пробіла ока лікаря аж до мізку. На крик важко раненого шофера з місця завернув таксіва і відвіз його до рятункового поготівля. Звідтіля відвезли д-ра Гарбича до загального шпиталю, де лікарі перевели негайно операцію, але недужий по кількаторових хвилинах помер. Поліція хвилює притримала шофера М. Мельника і шукає енергійно хлопчини, який ніс тички.

ГРАБІЖНИЦЬКІ НАПАДИ БЕЗДОМНИХ ДІТЕЙ.

Советська преса бе у дзвін на тривогу з приводу постійних грабункових нападів ватаг бездомних дітей на шкільні літварі підчас повороту з шкіль „Комсомольська Правда“ пише, що наласники бють свої жертви, відбирають від них харчі, книжки, гроші, а в останньому часі внаслідок сильних морозів навіть однія. Згаданий часопис пише, що внаслідок сильних морозів бездомні діти ограбили на днях з однія 53 шкільних дітей.

ПОЖЕЖА ГОРИ ВІД 250 РОКІВ.

У Саршині коло Ст. Інгербері горить копальня вугілля, де повстав вогонь у глибині 300 метрів перед 250 роками і до тепер не вдалося пожежі вгасити. Дим добувається щільними землями в ріжних місцях та є найкращим доказом, що вугілля далі горить. Пожежу згаданої копальні бачив уже найбільший німецький поет Гете. Тоді земля коло копальні була така розпечена, що не можна було стояти босими ногами.

ГРАБІЖ 2,000 ДОРОГОЦІННИХ ОБРАЗІВ.

Еспанська преса пише, що директор центральної ради охорони мистецьких скарбів республіки, П. Рубіо ствердив, що в музею Прадо в Мадриді залишилось у скринях у півниці ледви 500 образів з музейних збірок. 2,000 дорогоцінних образів забрали червоні, продаючи їх за кордоном.

ПОШЕСТІ СЕРЕД ВІЗНІВ.

Страшні пошесті вибухли в советських концентраційних таборах у північній ССРС, де поліційні в'язні працюють при вирубуванні лісів. Величеська смертність між в'язнями довела до того, що в багатьох таборах нема кому працювати. І так у халтуринській окрузі працює ледви 6 в'язнів, у шестаківській окрузі 2. У зв'язку з масовим вимиранням поліційних в'язнів по таборах міста в ССРС відзначають щораз то дошкульніше нестачу палива.

„ЧОРНА ВДОВА“ І „ЧОРНИЙ ВОСК“.

В деяких краях є павуки, що їх їдть зарожує людськю життя. Напр. таким небезпечним павуком є довгий 13 мм. павук т. зв. „мармінято“, який живе в Італії, полудневій Франції, Еспанії та Греції. Коли той павук укусе, то його їдть викликає безудинну спрагу, сильну гарячку та важкі серцеві атаки.

Спорідненим із тим родом є т. зв. „чорний воск“, якого можна стрінути в полудневій частині Росії над Каспійським морем та в полудневій частині України. Той павук нападає і на людей і на звірат: коні, верблюда та на рогату худобу. В минулих століттях були часи, а яких цілі табуни коней і худоби ставали жертвами „чорного воска“. Їдть того павука викликає в людей сліпоту, корчі, омління та навіть легке божевілья із приступами шау.

Крім „чорного воска“ маємо ще „чорну вдову“ (ми вже про неї згадували), пострах Каліфорнії. Їдть тієї комахи таксамо небезпечна, як їдть гадюки. Іди тих павуків уживали колись індіанці до затрювання стріл.

Великими грабїжниками є теж деякі роди водних павуків. Вони нападають на риби, що їх сильно перевищають величиною.

У Бразилії є павуки, що їддають птахів та звірята величини крилика.

ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ НА ЗАКАРПАТТІ

ХУСТ. — У містечку Волове відбулася велика українська маніфестація, в якій взяло участь коло 12,000 осіб. З 36 околичних сіл зіжджались й сходилися люди, щоб заманіфестувати свою національну силу та поставити свої домагання. Групи селян мали жовто-блакитні прапори, а також великі таблиці з написами: „Бог і правда, віра й Україна“, „Вічна пам'ять борцям, поляглим за волю й свободу“, „Жадемо плесітиту для Ужгороду й Мукачева“ й ін. В тій маніфестації взяли участь також прибулі представники українського уряду, на чолі з міністром Реваям.

Панахида за поляглих у боротьбі з польськими терористами.

Цей величезний похід закінчився недалеко від православної церкви, на цвинтарі, під горою „Кичера“. Тут коло катафалку відправили панахиду за борців, що чесно полягли в бою з польськими насильниками, три православні і дев'ять греко-католицьких священиків. По обох боках стояла почесна сотня війська, заступники збройних сил і непроглядні маси народу. Цілий день було студено, мороз, сніг, але ніхто не відходив, а видержував до кінця. По панахиді о. Желтвий виголосив патріотичну проповідь, у якій закликав до боротьби з усіма ворогами українського народу.

Промова міністра Ревая.

Міністр Ревай у своїй промові сказав, що Мадярщина на основі арбітражу у Відні дістала не лише мадарські околиці, але й багато українських сіл і населення. Хай наші брати в Мадярщині, говорив мін. Ревай, не траплять надії; ми знаємо, що колесо історії обертається, і ми з нашими братами в Мадярщині ще побачимося. Далі бесідник говорив: „Хто не хоче для нашої молоді держави працювати, то хай від нас забирається геть. Між нами нема місця для вічних крикунів, що тільки критикують, але для свого народу нічого не роблять. Для безплідної критики сьогодні не маємо часу; нам треба праці, праці, праці“.

УКРАЇНСЬКІ ЗАЛІЗНИЧНИКИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

ХУСТ. — Українські залізничники Карпатської України, що дотепер були розсіпані по чужих ставових організаціях, з новим роком створили свою власну організацію.

ПОЕТ, ОЛЕСЬ У ХУСТІ.

ХУСТ. — Відомий український поет О. Олесь прибув до Хусту і був присутній на академії, влаштованій з приводу його 60-тих уродин. Він зложив візиту прем'єрові Волошиню.

ВІЙСЬКА ГЕН. ФРАНКА ПЕРЕД БАРСЕЛЬОНОЮ.

БУРГОС. — Війська ген. Франка в своєму переможному поході підійшли десять миль до Барсельони. Вони прорвали останню оборонну лінію і поважно загрожали місто. Штаб у Барсельоні стягає всіх чоловіків, що годні носити зброю, і хоче наступаючим військам ген. Франка дати ще один опір.

ЗБЛИЖЕННЯ ЮГОСЛАВІЇ, ІТАЛІЇ І МАДЯРСЬКОЇ.

БІЛГОРОД. — Внаслідок поїздки італійського міністра Чана до Югославії відносини тих двох країв значно поліпшилися. Між ними має наступити культурне зближення, виміна книжок, а також Югославія має дістати позицію від Італії. Крім того під впливом Італії має наступити зближення Мадярщини з Югославією. Те зближення має завершити поїздка мадарського міністра до Югославії.

НІМЦІ ЛІКВІДУЮТЬ ОФІЦІРСЬКУ КАСТУ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд розв'язав організацію німецьких резервових офіцерів, яка мала великий вплив, а також уважалася чиним від рядового воїнства. Тепер усі офіцери мають приступити до загальної воїнської організації, до якої належать усі бувші вояки і підстаршини Німеччини.

БОЛЬШЕВИКИ ДАЛІ ЗАВОДЯТЬ „РОБІТНИЧУ ДИСЦИПЛІНУ“.

МОСКВА. — Советська влада, щоб піднести видатність свого робітника, яка внаслідок комуністичної системи дуже занепадала, увязнює й усуває тих робітників і директорів, яких підозрює у лівстві. Тепер на чергу прийшов летунський промисл, у якому на днях усунуто або увязнено 16 осіб, серед них кількох вищих директорів. Подібне діється в ділянці річної комунікації, якою завідує бувший голова ГПУ, Єжов.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

На оголошення редакції не відповідає.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Address: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КУДИ ЙТИ?

„Карпаторосси“ зайшли в сліпу вулицю. Не знаючи, що їм робити з Карпатською Україною, починають творити „спільний фронт“, щоби піти одною спільною лавою проти „Вікраїни“. Большевицький „Лемко“ й „руський“ та православно-кафто-лиський „Свет“ б'ють на тривогу і взивають до „соединення“ всіх „карпатороссов“ для боротьби з українським „сепаратизмом“. А „Правда“, як звичайно, далі пише неправду про те, що діється в Карпатській Україні, й також відкликається до „руссости“. Їм до допомоги стає „істинно русская“ газета, ньюйорське „Новое Русское Слово“ і бідкається в числі з 21. січня б. р., що є „45,000 карпатороссов в концентраційних лагерах“. Це нібито жертви, і то щойно перші жертви, українського самостійництва. Так пише ця московська газета, подаючи це за часописом „Американский Русский Вестник“, з тим додатком, що „вікраїнці застрілили о. Бокшай“, якого вже ця газета поховала, хоч, як відомо, о. Бокшай здоров і живе, що був змушений спростувати і сам „Вестник“.

Та замітати ще й те, що всі ці газети починають танцювати під такт червоної Москви. І то як „православно-кафтолиський“ так і католицький „карпаторосси“. Значать бити „вікраїнців“ як — фашистів. Пишуть, що їм, добрим американцям, годі йти разом з фашистами! „Вестник“ хопився за цю большевицьку провокацію і розрахувався відразу з двома ворогами: з Фенчиком і Волошином. Назвав їх обидвох фашистами, слугами Берліну, і дораджує нікого з них не слухати. Взагалі, пише він, не треба слухати ніякого „вождя“. І не треба „вождями“ інтересуватися. Зате треба заінтересуватися — селянином! І тут є найновіша розвязка того, куди йти „карпатороссам“. Добре, що хоч григадав собі „Вестник“, що живе на світі наш селянин. Може ще й якого доларя йому пішло! От булаб несподіванка.

На іншому місці подаємо ще один голос одного з „карпатороссов“, що вернувся до свого народу, до — селянина, а може й в Америці знайдеться хоч одна людина з характером, що матиме відвагу сказати подібне слово. І може в Америці знайдеться хоч один священник „карпаторосси“, що піде слідами о. декана Мустяновича з Новоселиці, котрий по новорічній маніфестації з 12,000 селян, до якої він приглядався, виголосив на святочнім обіді промову, в якій заявив, що він 40 років боровся за „русскість“, а тепер взиває всіх, щоб стали як один і „працювали для Бога й українського народу“. А гарний приклад такої єдності він бачив на маніфестації підчас паханиди за молодих синів Закарпаття, що полягли в обороні Карпатської України. Правильно ту паханиду спільно 9 греко-католицьких священників і 3 православні. Так, такі є тепер порядки в Карпатській Україні, що за влади „вікраїнського попа“ о. Волошина навіть релігійні спори зникають і як католики так і православні є рідними братами і згідно працюють для добра — Карпатської України.

О. С.

ДВІ РОСІЇ

Примара незалежної України, що встала нагло перед світом, міцно затримала росіян. І то обох, так сказати, напрямків. Що Сталін амобілізував усіх своїх поприхачів, це не дивно. Ані те, що наказав їм кричати про „відданість“ українців „батькові народів“, про „щасливу й невіддільну від Росії“ Україну.

Але ось заметушилися і білі росіяни. І тут спостерігаємо одне дуже цікаве для нас явище: що за дрібними винятками всі російські „білогвардійські“ угруповання заявляються проти всяких комбінацій, котрі малиб на цілі остаточне часове відділення України від Росії.

Характеристичний під тим оглядом був відіт ген. Денікіна в Парижі. Ген. Денікін передбачав три еventуальності при зударі Сталіна з „чужинським зайдою“. Або (перше) в країні і в армії коротко по тім вибухне революція, тоді — казав генерал — напевно в червоній армії зачне кристалізуватися якесь нове політичне ядро. Тоді білі мусять усіма силами підперти його. Або такого ядра не створить, а тоді білі повинні його чим скорше створити. Або, на решті, червоної армії „сповніть свій довг“ і битиметься з наїзником на ССРСР. Тоді, казав Денікін, хоч як же для білих і не було тяжке, то і в цім випадку білі повинні йти не з чужим противобольшевицьким наїзником, але з червоною армією проти того чужого наїзника, себто з Сталіном. На думку ген. Денікіна, який збори прийняв гарячими оплесками, тоді вже червона армія битиметься не за Сталіна, а за Росію, яку той наїзник хоче розчвертувати. Ніодін білий росіянин, твердив генерал, не сміє бути „пораженцем“, не сміє, як червоні в 1905 р., бажати поразки російському урядові. Бо чужинець прагне відірвати Україну від Росії, а на це — заповняє Денікін — не дозволить „ні реакційна, ні демократична, не республіканська, ні авторитарна Росія ніколи“.

Такі думки панують серед російського гета в Парижі, панують і серед інших скупчень білих росіян в Європі. Такі думки одушевляють окружені „претендента“ до трону царя, великого князя Володими-

ра „Кириловича“. Такі самі в „Последних Новостях“. Це лише розрізнені групи російської еміграції готові йти на комбінації шляхом територіальних уступок звільнитися від примари большевизму. Для росіян — усіх росіян, білих і червоних — ліпше толерувати режим, що жене країну і нарід до наявної і певної руїни, ніж віддати землі, що їх колись заграбив царат.

З тим ми мусимо числитися і твердо пам'ятати про ці настрії. Мусимо твердо знати і не робити собі ілюзій, що в моменті захитання большевицького режиму — з яких би причин те захитання й не настало — що в такім моменті всі москалі, в ССРСР і за кордоном, до яких би партій вони не належали, чи до при-

ятелів Сталіна, чи до його ворогів, стануть як один муром проти наших національних домагань.

Україна, її незалежність, її воля, її визволення з шпонів московського ярства — це перспективи, на які ніхто з москалів добровільно не походить. Вибороти свою незалежність ми зможемо не в дорозі переговорів чи розмов з тою чи іншою групою росіян, лише в боротьбі, невблаганій і безпартійній, з усією Росією, большевицькою й білою.

Хай про це пам'ятають ті, які думають, що тим разом, навчені гірким досвідом, наступники Сталіна будуть згідливіші. Бо подадуть вони до згоди руку лиш тоді, коли застосуємо до них знані слова американського президента Теодора Рузвельта про поведінку з ворогами: „Говорити з ними ніжно, але тримати в руці грубий кий“.

Чудова засада!

ПОВОРОТ ДО СВОГО НАРОДУ!

(Слово в особистій і громадянській справі).

Злі язики ширять вісті, що я ніби змінив свій „кожух“, бо в нас прийшла українська влада. Рішуче проголошую, що я вже перед двома роками стався українцем з переконанням, а не з страху перед владою, про яку тоді ще не могло бути й думки. Ще 2 роки тому я заявив д-рові С. Ролісові, д-рові Гуналовському, проф. Поповичеві, д-рові Мартиновичу, д-рові Павлюхові, кол. Кене, кол. Талавє та д-рові Тузарові про свій поворот до українського табору.

То правда, що я був вихований у російській душі і, ще будучи гімназистом, дописував до „Карпаторосского Голосу“, „вів скаут“, „самообразовательний кружок“, читально „Духовича“ і т. д. По скінченні гімназії я працював у багатьох студентських організаціях, був редактором „Нашого Пути“ та генеральним секретарем д-ра Фенчика. Гасла: „єдинство руського 180 мільйонного народу від Поппрада до Камчатки“, „мірвова пушкінська“, „мировое русское литературное“, „карпаторосская традиция в особі Духовича, Добрянського“ і т. д. мені імпунавали, як і багатьом молодим підкарпатським ідейним людям. Але це все було в теорії. Коли пізніше я пішов між народ, коли точніше і ближче пізнав

душу його, то я гірко розчарувався в своїх поглядах. Не раз і не двічі мені люди на селіх скаржилися, що вони не розуміють тієї мови, якою писаний був „Наш Путь“ і інші російські газети. Тому, що я звичайно на „собраниях“ говорив нашою рідною мовою, то вони мене просили, щоб я й писав так, як з ними говорив. Боліла в мене душа, коли я бачив, що тієї мови, за яку я розпинаюся, мої власні батьки та мій власний народ не розуміють. Заздрив я всім з українського табору, які однаково як говорили, так і писали. Ще більше їм заздрив у тім, що народ їх розумів. Комічно й трагічно виглядало те, що ми (т. є. „русская интеллигенция“) самі, які ширяли „русску“ культуру, не вміли правильно говорити по руски. Всі ми говорили властиво між собою по українськи. По „русски“ старалися говорити лише на організаційних виступах, у писанні та телефоні. Дуже я зазирив у країнцям, котрі все і на кожному місці лише по українськи говорили та писали.

Перебуваючи в Рахівщині, Галичині та Буковині, я зачав приходити до того висновку, що наш народ під Карпатським етнографічним, лінгвістично та взагалі під усіма оглядами

є той самий, що і в Галичині, Буковині та Великій Україні. Мене зачала гризти совість. Я почав пильно контролювати свої погляди. Читав і читав. Високу культуру й динамізм нашого народу я мав нагоду пізнати по другій стороні Карпат. Виявилось й те, що у Великій Україні всі школи, як середні так і високі, є українські, таксамо література й ціла культура є чисто українська. Хто читає російські книжки, газети, слухає радію, то може в тім легко перекоонатися. Правда, історичних належних зв'язків ми не мали ніколи з іншими українськими землями. Ми мали свою традицію в особах Добрянського, Духовича, Павловича й інших, які були частинно представниками та прихильниками російської культури.

Та й не диво, що в часі, коли панславизм взагалі, а панрусизм зокрема досягли кульмінаційної точки, наші провідники захоплювалися всім тим, що словянське, а спеціально російське. Та не лише наш народ бачив месію в Росії, але й чехи, словаки, серби, хорвати й інші поневолені словянські народи були одушевлені російським „месіанізмом“, який мав принести відродження. Та що було актуальне, практичне та відповідальне перед 200 або 100 роками, то ще не значить, що те все надається сьогодні. Навпаки, кожний логічно та здорово мислячий чоловік, мусить визнати, що сьогодні ані „панславизм“, ані російський „месіанізм“ неактуальний, неоправданий та неприродний. Так думаю, що я не перша й не остання жертва нещасної у нас боротьби. Невинні діти, що дістануться в школі під руки рафінованих, нашою народові ворожих учителів, не раз дадуть себе звести на неправдиву дорогу. Але кожний чесний і совісний „руський“ чоловік, хоч би як він був вихований, то після визволення себе зпід впливів пізніших своїх власним природним та здорівим розумом прийде до того, що змінити свої погляди. Не ідейних невинних дітей треба обвинувачувати, але тих, що виховують їх. Є випадки, що збаламучені люди вертаються назад на правдиву дорогу, але буває часто й таке, що такі люди остаються назавжди страченими для нашої нації.

Тому, на мою думку, треба впершу чергу дати нашим дітям чесних, добрих та патріотичних виховників. Тоді таких

випадків, як з мною стався, не буде.

Це, вже 2 роки, як я рішив вернутися до свого народу й раз назавжди полишити ряди тих, які обдурені, або запродані. В московському таборі для чесних синів нашого народу нема місця. Кожний чесний русин, руский, чи як ще нас називають, мусить вернутися до природного українського напрямку, бо це наше рідне. На всіх землях нашого розселення український табор переміг. Мусимо чим скорше полишити братовбивчу боротьбу і зеднатися для будівництва своєї рідної Карпатської України. — („Нова Свобода“).

Д-р Павло Теняк.

З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Лісові багатства.

Власністю держави є 336,617 га лісу. Власністю приватних власників 185,324 га, власністю урбаріятів 64,449 га, власністю церковних громад 2,188 га, власністю політичних громад 17,373 га лісу.

Переважають ліси з листовими деревами, бо є їх 67,7%, шпилькових лісів є 23,3%, а лишок 10% припадає на мішані ліси.

Ліси є переважно старі, бо пересічний вік лісів виносить 62 роки. 29,7% лісу є старші ніж 100 років.

З листових дерев переважає бук, за котрим є тепер на деревній біржі дуже добрий попит.

Реорганізація здоровної служби в Карпатській Україні.

До віденського рішення були в Карпатській Україні чотири лічніці: державна в Мукачеві з філією в Солотвинських копальнях, дві краєві: в Берегові та Севлюші і міська в Ужгороді. Крім того була ще породична клініка при державній школі для вишколу акушерок в Ужгороді.

Через віденське рішення відпала міська лічніця в Ужгороді. Державну лічніцю в Мукачеві перенесено до Берегіву коло Чинадієва, а краєву лічніцю в Берегові — до Кривої коло Хусту. Без зміни осталися лічніці в Севлюші та Солотвинських копальнях. Крім того відкрито менші лічніці у Великому Березному, Сваляві, Воловому та Ясіні, щоб у цей спосіб поширити сітку лічніць. В найкоротшому часі буде відкрита сенаторія для грудних недуг у Ставному, а весною приступлять до вибудовування заведення для умово хорих. В квітні буде відкрита, мабуть у Перечині, школа для акушерок.

**Українське військо
зперед 90 років**

(3)

Щодо прапора для полку, то член Ради Лозинський радив просити священників, щоб відправляли богослуження на дохід прапора. До народу не лише відноситься по складці з огляду на переднюок. (Тут треба зазначити, що 1848/1849 р. р. були дуже тяжкі, бож це було після революції, йшла війна проти Італії і малярів. За гроші було дуже тяжко. Недостача монети дуже давала відчуватися. „Сороківця“ — як писали тодішні газети — не побачиш. Десь наче під землею пропав. Одні кажуть, що ті гроші поховали жиди, навірно, щоб із виміни на банкноти заробити. А також страхополохи переховують по селах, люди бояться приймати банкноти, лише кажуть платити собі сороківцями. А потім переховують у горшках із крупами або виносять до коршми. Колий купець бачить, що хтось платить банкнотом, жадає вищої ціни).

Дня 23. серпня 1849 р. Головна Руська Рада одержала подяку від команди батальону

українських стрільців за призначення 500 руських на закупку інструментів на 12 голосів. При цьому зазначила, що в батальоні нема ніодного, якого серце не билось за своїми українськими братами і який не був би готов віддати своє життя для добра українського народу. Цей дарунок ще збільшить відвагу українських воїнів.

Полк українських стрільців, що ще в першій половині червня 1849 р. стягнувся до Львова, що дня відбував військові вправи. Урядова мова полку зазвичай старшині була українська. Однострій воїнів — як стверджувала „Галицька Зоря“ — такий гарний, як мабуть ніодного іншого полку в усій армії. Згідно з пляном Ради, кожний доброволець мав дістати рушницю і багнет. „Одіжжю буде гарно вишитий, короткий гірський сірочок з українсько-народними жовто-синіми вилогами, червоні або сині штани, хомачки та крисанка (капелюх), до того тасанка (дорба) і ремінь із лавицею“. У практиці цей од-

нострій не відбів від первісного плану. Крім сірої гуцульської крисани з перами з лівого боку носили наші перші стрільці складані шапкі з дахом і жовтим обрамуванням. Кабат мали червоний (старшини — бронзовий) з синім стоячим ковніром і синіми „рогальками“ на раменах, запинаний одним рядом золотих гузиків. Штани сині з жовтими шнуровими лямпасами. Підперізувалися звичайним військовим ремнем, а ремні лавиць, що перехрещувалися на грудях, були, з гуцульська, набивані металевими прикрасами. Замість плаща носили стрільці короткий сірочок із синім обрамуванням, синіми плетеними гузиками і такими ж шнурованими петлями. Замість першого задумуваного хомачки носили стрільці черевки. Рядовики носили криси з довгими багнетами, старшини шаблі.

До кінця червня — як обіцяли Руській Раді — полк мав бути вже зовсім готовий, військово вправлений і тоді в повнім лаштунку мав відбутися парад у честь Руської Ради. Командант обіцяв був осунути при полку українську школу та навчання співу, щоби крім музики були і полкові співачки. Батальон мав шість компаній, а кожна компанія

по 235 воїнів.

6. вересня 1849 р. батальон вирушив з Львова до Кошиць. Перед відходом зібралися воїки в уладний порядок на площі великої касарні на Жовківському передмісті. Священник Г. Лозинський, вікарій Успенської церкви, відправив молебень, покловив воїків свяченою водою та поблагословив і виголосив промову, яка кожного із стрільців заохотила прославити українське ім'я. Згадав і про хоробрі українські полки, що воювали за Австрію на полях бою в Італії і Мадярищині.

„Так то ми попрощалися з красою наших дітей, так виправляли ми в світ перше насіння нашої слави, щоби принесли гарну овочі“ — кінчить опис того свята очевидець у „Галицькій Зорі“.

Так то український нарід добровільно вислав своїх дітей битися за Австрію, бо сподівався, що тоді краще буде йому жити в межах Австрії. Та рівночасно довідуємося з засідань Головної Руської Ради, що жовківська Руська Рада внесла зажадання до Головної Ради, що в Жовківському воїкам проводять присягу польською мовою. Гол. Рада ухвалила в тій справі внести зажадання до міністерства війни у Відні. В

тій самій Жовкві наших воїків водили на Службу Божу не до церкви, лише до костела. Рада ухвалила в тій справі внести зажадання до генеральної військової команди.

Член Головної Руської Ради Лозинський вніс домагання, щоб стрільці, доки до Галичини не вернуться, мали свого священника. В тій справі ухвалили віднести до консисторії та до генеральної команди.

Під датою 28. вересня 1949 р. повідомила команда українських стрільців із Кошиць Головну Руську Раду, що „похід стрільців з Львова відбувся швидко. Правда, 38 воїків були заховані по дорозі, а три померли на холеру, та тепер усі здорові. В похіді і тепер поведуться чесно і ніхто на них не жалувася. За не майор і команда батальону почувуються до особливої вдячності Преосвященному Єпископові Григорієві, що їм при переході Перемішлем до серія промовив. Після промови стрільці однострожно закричали: „Гурра! за цисаря і рідний край!“ Тепер кожний стрілець дістає денно по 14 срібних крейцарів, тож має за що пожитися. З Кошиць перенесуться стрільці до гірських міст Шемніцу та Кременіцу. (Кінець буде).

УЖЕ ВИЙШЛА
НАКЛАДОМ.ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ
СЛАВНА ПОЕМА ІВАНА ФРАНКА**МОЙСЕЙ**в англійським перекладі
ВОЛОДИМИРА СЕМЕНИНИ
з передмовою Степана Шумейка
про життя й літературну діяльність
Івана Франка.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

• 3 ДНЯ •

ПРИЧИНИ АНТИСЕМІТИЗМУ

В четвертій числі „Ди Кон-трипорари Роши“ за останній рік є поміщена стаття Роєга Вейнога Нірага, якого на початку згаданий журнал представляє як „світowego жидівського вченого“. Стаття називається: „Чи російські жиди засуджені на загибель?“ У ній на початку автор дає коротенький філософський огляд походження антижидівських настроїв на світі, в яким дослівно говорить:

„Коли антисеміти говорять, що жиди є большевиками, або навпаки, вони є симпатиками революції, то таке обвинувачення не без історичних основ; бо, за поясненням Міраша, слово „Абрагам“ (містичний основник жидівської раси) є скороченням гебрейських слів „Аб Гамон Гом“, що дослівно значить: „Батько юрби всіх народів“, або, за грецьким висловом: „Батько пролетаріатів усіх народів“.

ВАЖНЕ ПРИЗНАННЯ

Це признание жидівського вченого вказує, що жиди мають сміливість поглянути на справу відважно і не закривають очей на ніщо. Правда, багато жидівських учених в той спосіб стараються виправдати свою місію серед народів світу, серед яких вони поселились. Вони навіть тій своїй місії, що то все схильна з'являтися з життям юрби різних народів, стараються надати шляхотний, а навіть мученицький ореол. Мовляв, „дивіть, які ми милосерні, яке чуття в нас серце! Ми зв'язуємося з тими вашими верствами, що є у вас у погорді!“

Безперечно, що тим своїм аргументом жиди до певної міри виправдують себе, а навіть серед ширшого загалу даної нації знаходять своїх симпатиків і гарячих оборонців.

ЛИХІ СТОРОНИ ТОЇ МІСІ.

Всетаки попри добрі сторони цієї жидівської гуманітарної місії є і лихі. І ті лихі сторони викликають анти-мітизм.

Передвісім милосердигість над кимсь не все приносить користь навіть тому, над ким ми милосердимось. Навпаки, милосердя над кимсь дуже часто приносить велику шкоду тим, на кого те милосердя спливає. Бо це розслаблює людину з середини, наповнює її фальшивими почуттями мучеництва і замість витворювати в неї охоту до боротьби з кривдою, витворює почуття задоволення з цієї мученицької ролі.

ІНШІ ПРИЧИНИ.

Лихі причини містяться ще і в тому, що кожний нарід лютийся, коли чужинці монополізують для себе ролі „жалувати“ когось та милосердитись над ним. Уявимо собі якісь родичів і дітей. Родичі маючи на увазі будучність дітей, приказують їм пильно вчитись, тяжко працювати над собою, уникати не раз за-бав з іншими дітьми, а понад усе щадити гроші і не витрачувати їх на дурниці. Діти через те, очевидно, хвилюю терплять.

Ось серед того положення з'являється якийсь „посторонній“ чоловік і починає „жалувати“ дітей. Починає говорити їм, що вони „бідні“, заважають на вулиці; або що „вони не мають забавок і гарної одягу, яку мають інші діти“ і т. п.

ОЗЛОБЛЕННЯ РОДИЧІВ.

Зрозуміло, що таке „жалувати“ озлобить родичів. Бо

воно представляє їх немов яких деспотів в очах дітей. Тимчасом вони ці обмеження накладають на дітей виключно для їх власного добра, добра, яке проявляється не в даній хвилині, але в майбутності. Крім того таке постороннє „жалування“ псує дітей, бо вони починають думати, що ця дисципліна родичів є зайва, без неї можна обійтись, і що родичі просто недобрі, коли відбирають дітям безпечно-лочну приємність. Зрозуміло, що родичі будуть якийсь час терпіти такого постороннього „жалувача“, а опісля гостро проти цього заперестують, а то й викинуть за двері.

ТАКЕ САМЕ В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ.

Точносінько те саме діється, коли в той спосіб хтось починає „жалувати“ юрбу даного народу. Коли починає тій юрбі говорити, що „працювати не треба“, що „треба поділити весь національний маєток, а кожний чоловік заживе в такій добробуті, в якій живуть сьогодні мільонери“, словом, „треба робити соціальну революцію“.

Це очевидна брехня. Бо не раз не треба робити „соціальної революції“. Для всіх людей таки не вистарчить мільонерських палат. Найвище, можна викинути з палат тих мільонерів, що нині мешкають у них, і всадити туди малу частину інших осіб. Так, як сталося в СРСР. Але величезна більшість людей далі мусить жити і мешкати так, як сьогодні, коли не гірше. Бо для всіх людей таки на світі палат нема, і робити тут що хочеш. Також наукові статистичні дані говорять, що, коли би поділити теперішні американські майно між усіх людей, то для кожного вистарчило б шістьох тижнів. А що потім?

ЯКИЙ ВИСНОВОК?

Отож бачимо, що майно всього загалу залежить не від тих грошей, що є в банку, тільки від праці, руху, оживлення. Далі з того видно, (а найкращим доказом цього таки є Совети), що в кожному суспільному житті все буде мешкати в палатах мала частина громадян, а решта мешкатиме в звичайних домах. Завданням справедливого суспільного за-ду є подбати про те, щоб ті „звичайні домо“ також були порядні, свого роду „палатки“, а не кучі.

А це можна досягнути не цюкуванням юрби проти провідних клас, тільки співпрацею всіх клас, взаємним шануванням та оцінюванням праці кожної класи зокрема.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТ З РІДНОГО КРАЮ.

Один з наших громадян, що проживає в Дірборі, Міш., дістав від свого брата, що є священником у східній Галичині, такого листа: „Дорогий, Брате! Як там наша еміграція в Америці тепер працює? Думаю, що Карпатська Україна зробила своє, нашу еміграцію оживила і здала в один табір. Бо в нас в східній Галичині, повстання Карпатської України піднесло всіх на душі. Польська преса, публіка шаліють зо злості. В українській пресі цілі сторінки білої конфіскації. Наїді, посли домаються в сойм автономії і вказують на Закарпаття. Тимчасом польські посли кричать: „Где така ест? Такеї нема, така не істнее“. У Львові і по інших містах відбуваються українські і польські демонстрації! Бються між собою, бють шибі. Нарешті полки зачинають з боєм серця погоджуватися з фактом існування української держави. Збільшили чуйність на чеській границі. Багато нашої

ТЕПЕР МОЖЕТЕ ПРИКРАСИТИ СВОЮ ХАТУ АРТИСТИЧНИМИ РЕЛІГІЙНИМИ ОБРАЗАМИ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛІ бо накладом „Теми“ у Львові вийшли прекрасні кольорові релігійні образи в українському стилі:

ПРЕЧ. МАРІЯ,
ЦАРИЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ
з написом:
„Молися за нас наші“.

(Ілюстрації не дають поняття про красу кольорів оригіналів. Ті що їх уже купили, не можуть собі їх нахвалитися.)

Кожний образ (без білої обвідки) має 18 цалів висоти й 13 цалів ширини.

Як їх опрацює в золочені рами, будете мати справжнє артистичну прикрасу.

Один образ 80 центів, пара \$1.50.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

SVIOBODIA

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ІСУС,
ДОБРИЙ ПАСТІР
з написом:
„Благослови українські нині“.

інтелігенції виарештувано. Головно священників. Я маю в себе 7 учителів поляків, з яких три мене сильно ненавидять. З одним я мав уже по-рядну задирку; хотів робити на мене донесення до поліційного інспекторату. Він казав дітям по науці говорити замість „Слава Ісусу Христу“ „до відзена“. Я повідомив про це родичів дітей і вони звернули увагу учителів, що собі цього не бажують.

„В іншій школі маю подібних двох учителів. Доносять на мене на поліцію, роблять усе, що тільки можуть, щоб мені відібрати право навчання. Раз учителька прийшла до мене сварилися за якісь „панські“ діти, які я нібито тягну на релігію. Викпив я її і відтоді вона зо мною не стрічається.“

„Карпатська Україна також дуже селян освідомила. На

відлюднім присідку стає дитина в школі і каже до вчительки: „Прошу пані, тут тепер буде Україна“. Тепер вже й учителі зачинають говорити зо мною „по українськи. Читаю, що і в польській пресі, побіч цюкування, відзиваються голо-сиза за те, щоб з українцями погодитись, бо інакше Поль-щу чекає доля Чехословаччини. Серед українського наро-ду радість і одушевлення. Од-ним словом, ростемо з кож-ним днем. Треба признати, що й наша еміграція не дармує. В мене нічого не змінилось. Ходжу до церкви, до школи, читальні, кооперативи. Приго-товляю вистави, розпродую газети та проваджу з доро-діти, які я нібито тягну на релігію. Викпив я її і відтоді вона зо мною не стрічається.“

„Карпатська Україна також дуже селян освідомила. На

ЖІНОЧІ МІСТЕРІ.

Близько п'ятнадцять років на-ше жіноцтво в Америці пішло в слід за жіноцтвом у старім краю і почало творити своє власне життя. З ініціативи кількох одиниць повстала од-на жіноча організація, не зга-дуючи вже великого числа жіночих клубів та сестричтв, які повстали ще передтим. Упродовж кількох років по-встала друга жіноча організа-ція, яка під теперішню пору, як нам здається, стала доволі популярною. Всім, що з боку дивились на ці громадські явища, ставало на душі від-радно, ясно. Здавалось, аж те-пер наш нарід засяє в сімі вільних народів, як наше жі-ноцтво зорганізується, поведе планошу працю на виставній йому ділянці, а вкупі з тим виховає свідому і патріотич-ну молодь.

І так ці наші жіночі орга-нізації росли, розвивались і да-раз скорішим, раз повільнішим темпом, залежно від того, се-ред яких обставин ця праця йшла і на який ґрунт вона на-трапляла.

Ці жіночі організації дава-ли ріжні імпрези, відбували наради, зїзди, конвенції. А все це роблено з ідеї і для ідеї.

Ану, тепер загляньмо трош-ки глибше до цього жіночо-го організаційного життя і так знехотя візьмим у руки книжку протоколів якоїне-будь з цих жіночих організа-цій, сестричтв чи клубів. Роз-гортаючи цю книгу, знайдемо там ріжні, преріжні назвища наших давніх знайомих, на-ших приятельок та інших сві-домих і поважних громадя-нок, яких сьогодні нема в цій чи другій організації, від я-кої вони відійшли, часто без-поворотно. Чому це так? — дехто спитається. Вониж не могли за цих кілька років так постарітись та зледзати, щоб цілком залишити громадян-ську працю, яку часто вони самі з великими зусиллями за-початкували. Вониж не могли так збайдужіти, щоб стали глухі й німі на ріжні зазви-наші чільних одиниць става-ти в ряди організації та даль-ше працювати на громадським перелозі.

Це власне жіночі містери, яких першому-ліпшому смер-тельникові відгадати булоб прямо неможливо. Щоб хоч частину відгадати ці містери, треба донеконче знати хоч за-гально жіночу психіку, а з-глядно дрібничковість. Хто цієї речі не знає, той скоріше міг би відгадати будучі пля-ни одної з європейських дер-жав, ніж жіночі містери в на-ших жіночих організаціях тут в Америці.

Я, як жінка, хоч і не дуже ще довго належу до жіночих організацій, за найкращою волею і на підставі кількати-нього досвіду поспробую тро-хи ближче відгадати тайну, а саме, чому наше жіноцтво так легко покидає жіночі органі-зації.

Примір: у відділі одної жі-ночої організації було вписа-них 45 члениць, а тепер, після п'ятих років, у тім самім від-ділі є не більш двадцять. Це дуже болічно вражає кожно-го, хто розуміє, що органі-зація чи відділ, коли не зро-стає, котиться до упадку.

Найважнішою причиною та-кого занепаду жіночих орга-нізацій це особисті порухунки, які ми свідомо чи несвідомо, вносимо в ряди організації.

А друге, це наша дрібничко-вість, через яку ми не бачи-мо тої великої цілі, яку да-на організація має. Третє, це сплітки, через які часто-гус-то паде жертвою зоріс невинна жінка, а які, по нашому ка-жучи, „торби січки не варт“.

Це не буває лише в одній організації; це, на жаль, бу-ває, за малими винятками, по-всіх наших жіночих організа-ціях. Тому, щоб ми, жінки, могли повести інтензивнішу працю і втягнути до неї нашу молодь, мусимо викорінити за всяку ціну з наших орга-нізацій три речі, а це: особи-сті порухунки, дрібничковість і сплітки. Ці три, мною наве-дені речі, це найбільші воро-ги всіх жіночих організацій, які сіють незгоду, підсилюють гнів і десятикують ряди нашо-го організованого жіноцтва.

Під кінець минулого року розігралися в Європі великі події, які у висліді принесли волю нашої вітці нашого на-роду на Закарпатті. Щоб цю волю тої частини нашого на-роду затвердити, нарід цей потребує помочи від нас усіх. Тому ми, жінки, як свідомі одиниці свого народу, стань-мо до праці. Ті, що покинули ряди організації, хай верта-ються на свої місця. Пам'я-тайте, що вашої праці ніхто досі не виконав. Вона же на-вас. А ми, які лишалися в ор-ганізованих рядах, відновім нашу працю, викиньмо ці руй-нуючі чинники поза рами ор-ганізації, а супроти інших члениць покажیم більше ви-розуміння, більше толеранції, а менше особистої амбіції, хи-трощів і жадли слав, яка часто і найсвідоміших дово-дить до упадку.

Марія Демидчук.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛОС АНДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Протест проти Польщі.

В неділю, 27. листопаду м. р., в салі методистсько-епи-скопальної церкви при вул. Ст. Луїс відбулося протестаційне віче, скликане Українським Клубом з Лос Анджелесу. Віче це скликане, щоб заманіфе-стувати свою солідарність з усіми нашими громадами в Америці, як і в цілм світі, проти жахливого винищування українців та їхнього майна Польщею та проти польсько-мадярських зазіхань на Кар-патську Україну.

Вічем влучно проходила па-ні Т. Орлик, голова Україн-ського Клубу, а секретарював її муж Іван. Промовляли де-кілька бесідників. Перший го-ворив п. Ф. Луців, учитель місцевої української вечірньої школи, котрий переповів при-сутнім той страх наших во-рогів перед майбутньою укра-їнською державою, якої пред-течею вважає Карпатську У-країну. Зчегри відчитано від-повідні резолюції й одноголо-сно рішено вислати їх до уря-ду Злучених Держав, Великої Британії, Італії й Німеччини. Протестаційні резолюції тор-кались страшного пересліду-вання, якого зазнає наш по-неволений нарід під Польщею, домагались скликання між-народної комісії для прослі-дження польських звіств, як також вzywали, щоб дати у-країнському народові нагоду самому вирішити своє питання через будову власної держави. Вічеві резолюції сильно та-врували мадярсько-польські втручання в справу Карпат-ської України та звернули у-вагу, що Європа не матиме бажаного спокою, поки не по-стане вільна соборна україн-ська держава.

Зчегри промовив проф. Іван Петрушевич, довголітній та заслужений український діяч, котрий пояснив брутальний спосіб винищування нашого народу Польщею, почавши від чотирнадцятого століття. Той самий бесідник піддав теж гадку, щоб тут на заході заснувати Українське Пресове Бюро, на взір того, що пра-цює в Лондоні, і щоб, видаю-чи відповідний бюлетень, за-пізнавати наукові та впливові американські тутешні кола з українським питанням.

До збірки закликав п. І. Ва-ричук, котрий висказав за-доволення, що українці в Нью Йорку справляють величаві походи тоді, коли тутешні роблять усе, що лише можуть. Зібрано \$25, котрі рішено ви-слати на поміч Карпатській Україні через „Обєднання“. Збірка не велика, але коли візьмється під увагу незвичай-но мале число українців, та ще й той факт, що деякі бук-вально від рота відняли, щоб допомогти нашим братам на Закарпатті, то треба згодити-ся, що і ми сповнили свій гро-мадянський обов'язок. Зложи-ли по \$5: І. Ревенко, І. Торак; по \$2: д-р І. Петрушевич, І. Мартинів, І. Орлик, І. Ваври-чук, Ф. Луців; по \$1: М. Ва-ричук, Ф. Ногаш, Катерина Ка-посий, Н. Поглед та ще одна українка.

Каліфорнієць.

Не притраплялося.

Вона:—Я саме вчитала в газеті про чоловіка, я-кий подарував своїй жінці намісто за п'ять тисяч до-лярів. Мені щось таке не притраплялося!

Він:—А я читав у газе-ті, що один чоловік добре вигатарав свою жінку. Це тобї також не притрапи-лося!

Тї, діти...

Малу Любку питають, як виглядає її дідусь:

—Дідусь має на носі о-куляри, а на голові босий.

Copyright New York World's Fair 1939, Inc. All rights reserved.

НАЙБІЛЬША ВИСТАВА СВІТУ НАБЛИЖАЄТЬСЯ ДО ЗДІСНЕННЯ.

Світлина представляє перший офіційний образ Нью-Йорської Світової Вистави в 1939 році, котра буде відбу-ватися під гаслом „Світ завтра“ й котра буде коштувати разом коло 155 мільонів доларів.

На задньому плані знімки видно вежі ньюйорських хма-родерів. На передньому плані сама вистава. Як каже заряд вистави, само місто Нью Йорк має в собі стільки цікавого до бачення, що його можна назвати виставою. Отже в цьо-му році буде можна тут оглядати дві вистави за ціну одної.

Світлина показує докладно головні артерії, себто засоби пере-возу, отже: підземні залізничні, звичайні залізничні й інші лінії. У горішньому правому боці видно дорогу на міст „Зайтстоун“, що лучить міст з Новою Англією й Ка-

надою. Над залізом Флешинг Бей є причали для човнів та летничий порт Норт Біч Ерпорт. Далі вгорі є Трайборо Бридж, що лучить зо собою три ділянки Нью Йорку: Квінс, Бронкс і Мангетен. Здовж підвізд до цього мосту йдуть залізничні шляхи залізниць: Лонг Айленд, Інтерборо, Бі-Ем-Ті та Індепендент. Біла дорога серединою світлин, що йде недалеко від виставової площі, це Квінс Бульвар, що веде до мосту на 59. вулиці понад Іст Ривер. Далі на цій ріці є мости: Вільямсбург, Менгетен і Брукліни.

Головна виставова площа на виставі лежить на північ від Вордс Фер Бульвард. Вона буде розкинена по широких вулицях, що розходяться наче проміння від осередка виста-ви, що зазначений великою білою кулею й тригранчастим стовпом („Трайдоном“).

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подает Степан Куропас.

Шкаго знов готується до виборів, тим разом посади. В лоні демократичної партії повстав розлам, бо проти себе йдуть теперішній посади Едвард Келі і стейтсмен прокуратор Томас Кортні. Обидва айриші. Добра для українців годі від них сподіватися. Та теперішній посади для нас досі нічого не зробив, а Кортні має ще нагоду зробити.

Кампанія У. Н. Союзу закінчилася. Не знати, скільки нових членів достав У. Н. Союз за останні 3 місяці від самих відділів. Зате організатор У. Н. Союзу, п. Дмитро Білецький, придбав за той час 118 нових членів. 89% приєднаних членів числять менше як 25 літ, 7% числять менше як 40 літ, а решта 4% переступили 40 літ життя. З нагоди українських свят Різдва Христового дописувач привітав на радіо шкаговських українців в імені У. Н. Союзу та заповів, що наступних 10 тижнів буде що суботи коротка доповідь про У. Н. Союз через радіо на стації Дюбл-Джі-І-Ес.

Чистити місто від диму при допомозі Дюбл-Пі-Ей, яка призначена до цієї праці 200 спеціально для цього вишколених робітників. Чищення полягає в тому, що робітники слізять за димом, що виходить з коминів фабрик, реєструють його скількість і якість. Кампанія ця має на цілі поінформувати власників фабрик і домів, або їх дозорців, як треба палити, щоб дим не мав багато саджі.

Олександр Архипенко, відомий у світі артист, працює тепер у своїй студії в Шкагу над статуєю модерного Мой-

сея, що буде 7 стіп висоти та типу рівних ліній (стрімлайн). Статуя має бути готова з кінцем цього місяця. По виконанні буде продана, а дохід призначений на добродійні цілі.

Традиційний Маланчів Вечір відбувся стараннями місцевого відділу О. Д. В. У. ч. 2. в суботу, 14. січня. Цього року, себто, коли говорити про минулий рік, ніяке того роду підприємство не мало такого великого числа учасників. Обидві салі під ч. 2408 і 2410 вул. Шкаго були переповнені. Не було окремої програми, як минулих років, бо годі було її перевести серед такого нагону людей. 90 відсотків учасників становила молодь, що забавлялася при музичних танцях. А старші, розвеселені, балакали про те, якби то добре було, колиб-кожна українська громада в Америці купила щонебудь для Карпатської України. Намічали такі речі, як вантажні авта, скоростріли, гармати, санітарні вози, польові кухні і т. п.

Спортова Дивізія У. Н. Союзу на зборах 16. січня рішила влаштувати „Змагання коштовних дружин“ у днях 11 і 12 березня. Змагання ті, що носять офіційну назву „Мідлвест Баскетбол Турнамент“, відбудуться під проводом У. Н. Союзу. Участь візьмуть лише дружини, що їх грачі є членами У. Н. Союзу.

Крім трьох або чотирьох шкаговських дружин зголосили свою участь іще Клівленд, Акрон і Росфорд, Огайо. Є ще надія і на Дітройт, Гемт-рем і Сейнт Луїс. Таке заявив Іван Когут, голова Спортової Дивізії.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN FREEDOM

Editor Jersey Journal.

Regarding your feature article, "Looks as If Ukraine May Be Next Nazi Take," which appeared in the Jan. 13th issue of The Jersey Journal, I would like to say that the Ukrainians have been struggling for an independent Ukraine long before Adolf Hitler was born. It is a pity that the author of the article treats Ukraine as a mere pawn in Hitler's hand, completely ignoring the fact that Ukrainians have been fighting for freedom for hundreds of years. The recent writings of other newspapermen, who stated that Hitler has stirred up Ukrainian nationalism, are erroneous, inasmuch as that nationalism was always present. Misrepresentation of fact only tends to mislead newspaper readers and the result is that most people think of Ukraine only in connection with Hitler.

Newspapers would do better if they desisted from coupling Ukraine with Hitler, thus wasting valuable newspaper space on attempts to foresee the future. The Jersey Journal article discussed "possible German strategy" which is well and good—but what value does it have? It certainly does not strike me as being particularly good copy (though the accompanying map was well worked out). What information it does contain is overshadowed by flagrant cases of misinformation as, for instance, the following: "Ruthenia, the Ukrainian section down in the southeast tip of Czechoslovakia, already has autonomy—thanks to the Vienna 'arbitration board' that mopped up after the Munich conference sounded taps for old Czechoslovakia." Ruthenia, which is now officially known as Carpatho-Ukraine (a fact not even mentioned in the article), was granted autonomy by Czechoslovakia, the Vienna conference being held to settle differences resulting from this act.

Carpatho-Ukrainians have been given autonomy only after many years of Czechoslovakian rule. That they now have it is not because Hitler wished it so... they have it because they asked for it. The Ukrainians in Poland recently demanded autonomy, also... and Hitler did not inspire them to it. Even though Poland refused to grant autonomy, that does not discourage the Ukrainian, for he is biding his time and will strike when ready. All of which proves that the Ukrainians have their own way of doing things; they are not obligated to Germany for anything. The fact that both the Czechoslovakian and Carpatho-Ukrainian governments desire friendly relations with Germany has been pounced upon by observers; they have made a mountain out of a mole hole and refer to Carpatho-Ukraine as a "German link" to a new territorial grab... a "springing-off point" for Hitler's "drive to the East." If Hitler had any intention of using Carpatho-Ukraine for such a purpose he would never have permitted the choicest part of it to go to Hungary. That he was in a position to refuse the Polish-Hungarian demand for the territory rests in the fact that the Vienna conference

consisted of German and Italian representatives. And if it is argued that the award to Hungary was a bit of German strategy, I fail to see it. The award simply gives weight to my contention that Hitler will not use Carpatho-Ukraine as a "link."

The author refers to Chust, the new capital of Carpatho-Ukraine (its former capital, Uzhorod, having been ceded to Hungary), as a "one-horse capital." He makes mention that the plans for the establishment of a university in Chust are German-inspired; and indirectly hints that the university will be used for political propaganda. Inasmuch as Chust was the only sizable town left in Carpatho-Ukraine after the Vienna award to Hungary—the author should remember that Rome was not built in a day—the Ukrainians, hard-working people that they are, are by no means rich and are doing what they can with what they have. The expression used to describe the capital of Carpatho-Ukraine is decidedly crude, to say the least, and it is unlike The Jersey Journal to let such poor journalism find its way to the feature page. As for the university, the author's suppositions have no foundation in fact and are best ignored.

In the 16th century, Ukrainian Kozaks (Cossacks), consisting of small bands of men opposed to Polish rule, formed a military organization known as the Zaporozhian Sich. They raided the cities and towns of the powerful Turkish Empire and freed many of their countrymen whom the Turks and Tartars had captured in invasions on Ukraine. Increasing in number, the Kozaks, under Hetman Bohdan Khmelnytsky, together with the Ukrainian people as a whole rebelled against Poland and defeated the Polish armies on all fronts, thus gaining Ukrainian independence after 300 years as a subjugated nation.

That one brief example of what the Ukrainians have done to free themselves in the past, should convince even the most skeptical observers that the 45,000,000 Ukrainians of today are not mad in believing that they can regain their independence. Now they came to lose their independence after the Kozaks overthrew Polish rule in the 16th century, is too long a story to go into... but that freedom will again be their's is not to be doubted. It is simply a question of time.

LUTWINIAK.
(The Jersey Journal,
January 19, 1939).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОСФОРД, ОГАЙО.
Листопадове Свято.

Дня 4 грудня м. р. наша громада відсвяткувала 20-літній спомин листопадового зриву. В призначений день о. А. Корхмалний з Росфорд, О., відправив рано Службу Божу за кращу долю українського народу і виголосив відповідну до хвилі проповідь. А вечором разом з о. Д. Греском відправили молебень і

панахиду за поглигалих борців за волю нашого народу. По середині церкви стояла могила з похиленим беззоровим хрестом, а на хресті терновий вінець. Могила була гарно прикрашена цвітами. По панахиді відбувся в У. Н. Домі святочний концерт. По середині сцени також було гарно прикрашена стрілецька могила.

Святочний концерт відкрив о. А. Корхмалний і пояснив значіння Листопадового Свята. В короткій, а обдуманій промові пояснив визвольні змагання нашого народу.

В програму свята входили хоріві пісні під управою п. М. Копистинського. Хор відспівав кілька стрілецьких та народних пісень, за що присутні нагороджували його довгими оплесками. Також молоді дівчата дуже гарно відспівали дуети. Дарія Копистинська і Ірина Проць, співали „Стрілецька могила“, а Ольга Чорна і Ангелія Круляк — „За горюху“. Опісля малі хлопці та дівчата віддавали честь герою, складаючи цвіти на стрілецьку могилу та притім виголосили декламації. Декламували: Р. Андрій, Д. Копистинський, Д. Круляк, Л. Страховська, М. Шештак, О. Денко, О. Чорна й А. Круляк.

Святочну промову виголосив о. Д. Греско, гість з Ембридж, Па. В своїй промові пояснив присутнім про теперішні події на наших рідних землях, згадав про боротьбу Січових Стрільців, а також і про це, як наш нарід святкує день визволення в старім краю; що там, не зважаючи на великі переслідування, молоді улаждають стрілецькі могили по лісах і так віддає честь поглигалим борцям за волю батьківщини. Далше о. Греско подав як приклад греків, як вони боролися проти величезної перської армії і згинули всі, але не тому, що перська армія була дуже велика, лише через зраду одного з греків. На тім місці грецький нарід висипав могили і все відносив до неї з найбільшою пошаною. Ці

грецькі борці хай будуть і для нас, українців, гарним прикладом до наслідування, як ми маємо боротися за свою батьківщину. Будьмо певні, що незадовго прийде другий визвольний листопад, бо вже засіяло сонце волі нашим братам на Закарпатті.

На закінчення свята уставлено живий образ України та відспівано „Боже, послухай благання“ і „Ще не вмерла України“.

О. А. Корхмалний щиро подякував о. Д. Грескові, що приїхав з дальньої сторони; управителеві хору п. М. Копистинському та всім присутнім з Росфорда і з Толідо за чисельну участь у святі та за добровільні жертви.

На інвалідів зібрано в церкві і на концерті \$50. Гроші вислано через Об'єднання на згадану ціль.

Марія Корнюва.

БУХГАЛТЕРІЙНІ КНИГИ ЗПЕРЕД 4,000 ЛІТ.

Чеська наукова експедиція під проводом двох учених археологів Брозія та Петрія відкрила в місцевості Канох у Малій Азії торговельні книжки. Тодішні купці записували свої орудки на воскових табличках асирійським письмом. Учені здогадуються, що книги походять з часу 2,100 літ перед народженням Христа. Основні досліді над відкритими торговельними книжками дають зміну устійнити взаємини між старинними народами.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ

НАПЕРЕДОДНІ ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

Написав

Остан П. Білозерський.

ЦІНА \$1.00.

в Книгарні „Свободи“

„СВОБОДА“

81-83 Grand Street,

або Р. О. Box 346,

Jersey City, N. J.

ДАЛЕКО МЕНШЕ.

Це щира правда, що наша услуга коштує далеко менше, ніж переїзд людини в естані заплатами. Це річ природна, що хто бажає якоїсь спеціальної услуги, той надіється спеціальних коштів за ту услугу.

Але кожда родина може домогатися від нас услуги, і не лягати якимнебудь спеціальних коштів. Наші услуги є мінімальні і є встані задовольнити всякі людські домагання.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City

Phone:

Bergen 4-5989

34 E. 25 St., Bayonne

Phone:

Bayonne 3-0540

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

В той час, коли інші подивлялися красу природи, а бо передумували свої пригоди, Тарзан стався потішити одного чорного, який звався Огабі, а якого Тарзан узяв з собою, бо той мав надзвичайні здібності відшукувати чужі сліди. „Це не місце для Огабі, пане, не місце! Червево великої птиці це не місце для Огабі“. Він цілий час похитував головою.

Тарзан потішав його: „Важкий Огабі не боїться нічого. Він не боїться ніякої птиці, а також не боїться найстрашнішої бури“. „Якої бури?“ — втрутився Грегори. „Бури, що отсе на нас надходить“, відповів спокійно Тарзан. „А звідки ви знаєте?“ — знов запитав Грегори. Та заки Тарзан відповів, капітан Лявак потвердив: „Так, надходить бура“.

Лявак заприпитив це на барометрі. Але як міг це вгадати Тарзан? Колиб хто про це запитав Тарзана, то він сам не знав би, що відповісти. Він чув це в жилах. Він так довго перебував у нетрах і жив простим життям, що розвинув свій інстинкт до досконалості лісових звірів. Пів години по тім вороженні вони справді вихали в бурю, чи бура вихала в них.

Літак почав кружляти по тропікальних околицях. Сильний вітер кидав ним то сюди то туди. Пілот не був у силі вдержати літака на властивім шляху. Він був задоволений, коли взагалі вдержував його в повітрі. Нарешті Лявак закликав до подорожніх: „Привітайте добре рем'яни. Коли знайду отвір у хмарах, то опущуся вниз. Ми виходимо з газоліни“.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 21. січня 1939 р. помер у Джерзі Сіті по тяжкій недугі член Товариства Українського Клубу Поступового, від. 70 У. Н. Союзу,

АНДРЕЙ ОФЯРА.

Прожив 59 літ. Вступив до Товариства і до У. Н. Союзу в жовтні 1911 року. Через весь час сповнив точно членські обов'язки.

Похорон відбудеться в листопад, 24. січня, в годині 9. рано з дому жабони, 340 Virginia Ave., Jersey City. Буде похований на Arlington Cemetery.

Вічна йому пам'ять!

Антін Онисик, секр.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОШУКУЮ старшу вдову або дівчину у віці 45 до 50 літ до заряду дому на малій фармі. Власник — бездітний вдовець. Прому зголоситися листовою на адресу:

LUC GOVAN,

Union Mills Rd. Broadalbin, N. Y.

Д-Р ЮРІЯ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Браді потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Офіс:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удлетейкер зарядкує погребамі по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКС, БРООКЛІН, НЬЮ
Йорк і ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

Політика при пиві.

— Америка переживає тяжкі часи.

— Дійсно, не можна знайти людини, яка позичила би п'ять доларів...